

බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශන පිළියෙල කිරීම.

ව්‍යාපාරයේ මුදල් අයකැම් වෙත ලැබෙන සියලු චෙක්පත් සහ කාසි හා නෝට්ටු ඒදිනම වාණිජ බැංකුවක පවත්නා ව්‍යාපාරයේ නමින් වූ ජංගම බැංකු ගිණුමක තැන්පත් කරන බවත් සියලුම ගෙවීම් චෙක්පත් මගින් කරනු ලබන බවත් උපකල්පනය කරන විට මුදල් පාලන ගිණුමේ ශේෂයෙන් පෙන්නුම් කරනුයේ ජංගම බැංකු ගිණුමේ පවත්නා මුදල් ශේෂයයි. එය ව්‍යාපාරයට වත්කමකි. ජංගම බැංකු ගිණුමේ ශේෂයක් මෙන්ම ඇතැම් විට බැංකු අයිතවක් වුවද පැවතිය හැකියි. බැංකු අයිතවක් යනු ජංගම බැංකු ගිණුමෙහි පවත්නා ශේෂය ඉක්මවා නිකුත් කර ඇති චෙක්පත් වල වටිනාකමයි. බැංකු අයිතව ව්‍යාපාරයට වගකීමකි.

ඒ අනුව බැංකු ජංගම ගිණුමේ ශේෂය ඉහල යාමට හේතුවන ගනුදෙනු “හර” කරමින් ද ශේෂය පහල යාමට හේතුවන ගනුදෙනු “බැර” කරමින් ද මුදල් පාලන ගිණුම ව්‍යාපාරයක් විසින් පිළියෙල කරනු ලබයි. එමෙන්ම ව්‍යාපාරය විසින් බැංකු ජංගම ගිණුම මගින් කරන ගනුදෙනු බැංකුව විසින් ද ව්‍යාපාරය නමින් වූ ගිණුමක සටහන් කරනු ලබයි.

බැංකු ජංගම ගිණුමෙහි මුදල් ශේෂය ඉහල යාමට බලපාන ගනුදෙනු.

1. ව්‍යාපාරයට ලැබෙන කාසි හා නෝට්ටු බැංකු ගිණුමේ තැන්පත් කිරීම.
2. ව්‍යාපාරයට ලැබෙන චෙක්පත් බැංකු ගිණුමේ තැන්පත් කිරීම.
3. ණයගැතියන් විසින් ගෙවිය යුතු මුදල් සෘජුවම බැංකු ගිණුමේ තැන්පත් කිරීම.
(ණයගැති සෘජු ප්‍රේශණ)
4. බැංකුව විසින් ව්‍යාපාරය වෙනුවෙන් රැස්කරන විවිධ ආදායම්.

බැංකු ජංගම ගිණුමෙහි මුදල් ශේෂය පහල යාමට බලපාන ගනුදෙනු.

1. චෙක්පත් නිකුත් කර ගෙවීම් සිදු කිරීම.
2. ස්ථාවර නියෝග ගෙවීම්.

ව්‍යාපාරය විසින් වෙනත් බාහිර පාර්ශවයකට නිශ්චිත දිනකදී කළ යුතු නිශ්චිත වටිනාකමක් සහිත ගෙවීමක් සෘජුවම තම බැංකු ගිණුම මගින් සිදු කරන ලෙස බැංකුවට කරනු ලබන නියෝගය ස්ථාවර නියෝග ලෙස හඳුන්වන අතර ඒ අනුව කරන ගෙවීම් ස්ථාවර නියෝග ගෙවීම් ලෙස හඳුන්වනු ලබයි.

3. බැංකු විසින් අයකරනු ලබන විවිධ ගාස්තු.

ඒ අනුව ජංගම බැංකු ගිණුමෙහි මුදල් ශේෂය ඉහල යාමට බලපාන ගනුදෙනු ව්‍යාපාරය මුදල් පාලන ගිණුමට හර කරන අතර බැංකුව විසින් තම ලෙජරයේ ව්‍යාපාරය නමින් වූ ගිණුමට බැර කරනු ලබයි.

එමෙන්ම ජංගම බැංකු ගිණුමෙහි මුදල් ශේෂය පහල යාමට බලපාන ගනුදෙනු ව්‍යාපාරය විසින් මුදල් පාලන ගිණුමට බැර කරන අතර බැංකුව විසින් තම ලෙජරයේ ව්‍යාපාරය නමින් වූ ගිණුමට හර කරනු ලබයි.

ඒ අනුව යම් නිශ්චිත දිනක දී ව්‍යාපාරයේ ලෙජරයේ පවත්නා මුදල් පාලන ගිණුමේ ශේෂය බැංකුවේ පවත්නා ව්‍යාපාරය නමින් වූ ගිණුමෙහි පෙන්වන ශේෂයට සමාන විය යුතු බව හැඟී ගියද ප්‍රායෝගිකව විවිධ හේතූන් මත එසේ නොවන අවස්ථා ද පවතී. එලෙස ශේෂ සමාන ද, නැද්ද යන වග පරීක්ෂා කරනු ලබන්නේ බැංකු ප්‍රකාශනය භාවිතයෙනි.

බැංකු ප්‍රකාශනය/බැංකු විස්තරය

බැංකුව විසින් ව්‍යාපාරය නමින් වූ ගිණුමෙහි සටහන් කරන ලද ගනුදෙනු පිළිබඳව විස්තර ඇතුළත් කරමින් සෑම මාසයක් අවසානයේ දී ම ව්‍යාපාරය වෙත එවනු ලබන ප්‍රකාශනය බැංකු ප්‍රකාශනය ලෙස හඳුන්වනු ලබයි. සමාන්‍යයෙන් බැංකු ප්‍රකාශනයක පහත තොරතුරු ඇතුළත් වෙයි.

1. මාසයේ/කාලච්ඡේදය ආරම්භක දිනට ශේෂය
2. සියලු හර කිරීම් පිළිබඳ විස්තර
3. සියලු බැර කිරීම් පිළිබඳ විස්තර
4. එක් එක් ගනුදෙනුව අවසානයේ දී බැංකු ගිණුමේ ශේෂය

මුදල් පාලන ගිණුමේ ශේෂයත් බැංකු ප්‍රකාශනයේ ශේෂයත් එකිනෙකට වෙනස්වන විට බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශන පිළියෙල කළ යුතු අතර එහිදී පහත පියවර අනුගමනය කරනු ලබයි.

01. වෙනසට හේතු හඳුනා ගැනීම.

මුදල් පාලන ගිණුමේ ශේෂයත් බැංකු ප්‍රකාශනයේ ශේෂයත් අතර වෙනසට බලපාන ලද හේතු හඳුනා ගැනීම සඳහා ලැබීම් ජ'නලයේ ඇතුළත් තොරතුරු බැංකු ප්‍රකාශනයේ බැර තීරුව සමගත් ගෙවීම් ජ'නලයේ ඇතුළත් තොරතුරු බැංකු ප්‍රකාශනයේ හර තීරුව සමගත් සැසඳිය යුතුයි.

එලෙස සැසඳීමේ දී බැංකු ප්‍රකාශනයෙහි සහ ලැබීම් ජ'නලයේ හෝ ගෙවීම් ජ'නලයේ යන දෙකෙහිම පවත්නා තොරතුරු වලට ' x ' ලකුණ යෙදෙන්න. ' x ' ලකුණ සඳහන් නොවූ අයිතම වෙනසට හේතු ලෙස ඔබට හඳුනාගත හැකිය. මෙයට පහත දැ ඇතුළත් වී තිබිය හැකියි.

01. ලැබීම් ජ'නලයේ, ගෙවීම් ජ'නලයේ හෝ මුදල් පාලන ගිණුමේ වැරදි සහ මගහැරීම්
02. බැංකුව විසින් සිදුකළ වැරදි

03. කාල වෙනස්වීම්

(අ) තැන්පත් කළ නමුත් නිෂ්කාශනය(උපලබ්ධි) නොවූ චෙක්පත්

(ආ) නිකුත් කළ නමුත් ගෙවීමට ඉදිරිපත් නොවූ චෙක්පත්

(අ) තැන්පත් කළ නමුත් නිෂ්කාශනය(උපලබ්ධි) නොවූ චෙක්පත්

බැංකු ගිණුමේ තැන්පත් කරන ලද චෙක්පතක් නිෂ්කාශනය වී ඊට අදාළ මුදල ගිණුමේ ශේෂයට එකතු වීම සඳහා තරමක කාලයක් ගතවෙයි. එතෙක් ව්‍යාපාරයේ මුදල් පාලන ගිණුමේ ශේෂයට වඩා බැංකු ප්‍රකාශනයේ ශේෂය අඩු අගයක් ගනියි.

(ආ) නිකුත් කළ නමුත් ගෙවීමට ඉදිරිපත් නොවූ චෙක්පත්

ව්‍යාපාරය විසින් නිකුත් කරන ලද චෙක්පතෙහි සඳහන් මුදල බැංකු ගිණුමේ ශේෂයෙන් අඩු වන්නේ එම චෙක්පත ලබාගත් තැනැත්තා එය බැංකුවට ඉදිරිපත් කර මුදල් ලබාගත් පසුවයි. එලෙස චෙක්පත බැංකුවට ඉදිරිපත් කරන තෙක් මුදල් පාලන ගිණුමේ ශේෂයට වඩා බැංකු ප්‍රකාශනයේ ශේෂය වැඩි අගයක් ගනියි.

02. මුදල් පාලන ගිණුම සංශෝධනය කිරීම.

ඉහත පියවරයේදී හඳුනාගත් වෙනසට හේතු අතරින් ලැබීම් ජ'නලයේ, ගෙවීම් ජ'නලයේ හෝ මුදල් පාලන ගිණුමේ සිදු වී ඇති වැරදි සහ මගහැරීම් සියල්ල නිවැරදි කරමින් සංශෝධිත මුදල් පාලන ගිණුම පිළියෙල කරනු ලබයි.

03. බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශනය පිළියෙල කිරීම.

සංශෝධිත මුදල් පාලන ගිණුමේ ශේෂයත් බැංකු ප්‍රකාශනයේ ශේෂයත් අතර වෙනසට බලපාන හේතු ඇතුළත් කරමින් සංශෝධිත මුදල් පාලන ගිණුමේ ශේෂයත් බැංකු ප්‍රකාශනයේ ශේෂයත් සසඳමින් බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශනය පිළියෙල කරයි. එහි දී භාවිතා කරන සංශෝධිත මුදල් පාලන ගිණුමේ ශේෂයත් බැංකු ප්‍රකාශනයේ ශේෂයත් අතර වෙනසට බලපාන හේතූන් වන්නේ,

1. තැන්පත් කළ නිෂ්කාශනය නොවූ චෙක්පත්
2. නිකුත් කළ නමුත් ගෙවීමට ඉදිරිපත් නොකළ චෙක්පත්
3. බැංකුව සිදුකළ වැරදි

ඉහත සඳහන් සංශෝධිත මුදල් පාලන ගිණුමේ ශේෂයත් බැංකු ප්‍රකාශනයේ ශේෂයත් අතර වෙනසට බලපාන ලද හේතූන් සඳහන් කර බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශනය පිළියෙල කළ යුතුයි. ඒ සඳහා පහත පියවරයන් අනුගමනය කරයි.

01. බැංකු ප්‍රකාශනයේ ශේෂය හෝ සංශෝධිත මුදල් පාලන ගිණුමේ ශේෂය යන දෙකෙන් එකක් තෝරාගෙන බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශනයේ ඉහළින් එය සඳහන් කරන්න.

02. වෙනසට බලපාන ලද එක් එක් හේතුව වෙන වෙනම ගෙන එම අදාළ හේතුව නිසා,

තෝරාගත් ශේෂය තෝරා නොගත් ශේෂයට වඩා වැඩි අගයක් ගනීනම්, එම වටිනාකම තෝරාගත් ශේෂයෙන් අඩුකළ යුතුයි.

උදා -

- තෝරාගත් ශේෂය සංශෝධිත මුදල් පොත අනුව ශේෂය නම්, තැනපත් කළ නිෂ්කාශනය නොවූ චෙක්පත් වල වටිනාකම අඩුකළ යුතුයි.
- තෝරාගත් ශේෂය බැංකු ප්‍රකාශනය අනුව ශේෂය නම්, නිකුත් කළ නමුත් ගෙවීමට ඉදිරිපත් නොකළ චෙක්පත් වල වටිනාකම අඩුකළ යුතුයි.

එමෙන්ම තෝරාගත් ශේෂය තෝරා නොගත් ශේෂයට වඩා අඩු අගයක් ගනීනම්, එම වටිනාකම තෝරාගත් ශේෂයට එකතු කළ යුතුයි.

උදා -

- තෝරාගත් ශේෂය සංශෝධිත මුදල් පොත අනුව ශේෂය නම්, නිකුත් කළ නමුත් ගෙවීමට ඉදිරිපත් නොකළ චෙක්පත් වල වටිනාකම එකතු කළ යුතුයි.
- තෝරාගත් ශේෂය බැංකු ප්‍රකාශනය අනුව ශේෂය නම්, තැනපත් කළ නිෂ්කාශනය නොවූ චෙක්පත් වල වටිනාකම එකතුකළ යුතුයි.

03. තෝරාගත් ශේෂයට සියලු එකතුකිරීම් සහ අඩුකිරීම් කල පසු ලැබෙන පිළිතුර වන්නේ තෝරානොගත් ශේෂයේ අගයයි.

බැංකු ප්‍රකාශනයේ සහ මුදල් පාලන ගිණුමේ ආරම්භක ශේෂයන් අසමාන වන විට බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශන පිළියෙල කරන අකාරය.

බැංකු ප්‍රකාශනයේ සහ මුදල් පාලන ගිණුමේ ආරම්භක ශේෂයන් අසමාන වීමට බලපාන හේතුව වන්නේ, පෙර මාසයේ බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශනයේ අන්තර්ගත වන තොරතුරුය. එනම්,

1. පසුගිය මාසයක තැනපත් කළ පෙර මාසය අවසන් වන විටත් නිෂ්කාශනය නොවූ චෙක්පත්.
2. පසුගිය මාසයක නිකුත් කළ නමුත් පෙර මාසය අවසන් වන විටත් ගෙවීමට ඉදිරිපත් නොකළ චෙක්පත්.
3. පසුගිය මාසයක දී බැංකුව සිදුකළ වැරදි.

ප්‍රචර්ථන මාසයේ දී ඉහත සඳහන් නිකුත් කළ චෙක්පත් බැංකුවට ඉදිරිපත් වී තිබුණොත් හෝ තැන්පත් කළ චෙක්පත් නිෂ්කාශනය වී ඇත්නම් සහ බැංකුවේ වැරදි නිවැරදි කරගෙන ඇත්නම් ආරම්භක ශේෂ අතර පවත්නා වෙනස තවදුරටත් නොපවතී. එසේ නොමැතිනම් එම කරුණු ප්‍රචර්ථන මාසයේ බැංකු සැසඳුම් ප්‍රකාශනයට ඇතුළත් කළ යුතුය.

Commerceforall.lk